

Arbejdsgivere og Arbejdere. Her er man sikkert i større Maal, end ønskelig er, kommen bort fra, at der ved Siden af, hvad der selvfølgelig ogsaa der altid maa være Hovedsagen i en personlig Forstaelse med hinanden, en gensidig Erkendelse af, at man vil hinandens Vel, maa være nogle Baand, som skulle brydes, før man skilles. Den ærede føregaende Taler berørte med Rette, at vi her i Landet i langt mindre Maal end i Størstedelen af den øvrige Verden mangle Arbejdskontrakter. Dette maa anses for ubølg, og at kunne komme ind paa Arbejdskontrakter er, tror jeg, netop et Hovedmaal, der kan naas igennem Forslaget om Arbejdsretter og Enighedskamre, saaledes at Enighedskamrene over for Kontraktforholdet nærmest skulde skaffe en mægligere Vej til Forstaelse, medens Arbejdsretterne skulde bane Vej til at gøre Adskillen lidt vanskeligere. Dette at gøre Adskillen mellem Parterne lidt svær, vil kun kunne opnaas, naar der er bestemte Kontrakter, som maa brydes, før Adskillen kan ske, saaledes at den Part, der bryder Kontrakten, kommer til at staa i en Gæld til den anden, men for at saadanne Kontrakter skulle afluttes, maa Parterne vide, at den brøstholdne Part kan komme til sin Ret over for den anden Part, og paa dette Punkt tror jeg rigtignok, at der hos os er en ganske bestemt Mangel til Stede. Den ærede Justitsminister sagde ganske vist i Gaar, at hvis man skulde gaa til noget saadant som Arbejdsretter, kunde det ligge lige saa nær at gaa til en lignende lettere Retsfølgning over for Forholdet mellem Husbond og Thynde og over for Forholdet mellem Landarbejdere og deres Arbejdsgivere. Det er jo altsammen mere og mindre personlige Forhold, hvor Parterne have samme Maal. Ligesom Mand og Kone have et fælles Maal i Hjemmet, saaledes have ogsaa Husbond og Thynde et fælles Maal i Hjemmet, og Arbejdsgivere og Arbejdere have et fælles Maal i den fælles Virksomhed; der er et personligt Sammenknytningsforhold ogsaa mellem dem, og i et saadant personligt Forhold er der daglig Fare for Brud, som ofte kun afværges, naar Parterne vide, at brydes Forholdet, saa kan man faa Ret over dem, der bryde det. Jo fastere Forholdet er desto mindre, jo løsere det er, desto mere maa man derfor have Udgang ikke blot til Retten men ogsaa til en hurtig og nem Retsfølgning. Det er saaledes givet, at mellem Mand og Kone behøves ikke den hurtige Retsfølgning; men jeg tror ogsaa, at mellem Husbond og Thynde er den noget mindre nødvendig, ligesom det

er mindre nødvendigt paa Landet, hvor Forholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere har en større Stabilitet end i Forhold, som der i det foreliggende Forslag er Tale om. I disse er det efter min Mening særlig nødvendigt, at man hurtig kan komme til sin Ret. Jeg tror derfor, bortset fra andre Forhold, hvor hurtig Rettergang kan være ønskelig, at i Forholdet mellem Arbejder og Arbejdsgiver i Byerne vil en Forandring af Rettergangsforholdene være afgjort ønskelig. Jeg maa nemlig slutte mig til de Udtalelser, som den ærede Forslagsstiller fremsatte i Gaar, at det som man ved, er meget vanskeligt for Arbejderen nu at søge sin Ret; der er store Umstændigheder og Udgifter forbundet dermed, og endnu mindre kan det betale sig for Arbejdsgiveren, som f. Eks. i Regelen vil have meget vanskeligt ved at bevise det Tab, han lider ved, at den enkelte Arbejder undlader at arbejde; skøndt det maasse kun drejer sig om en Dagløn af 3 Kr., kan det for Arbejdsgiveren let repræsentere en Værdi af 300 Kr. og mere; men ved Siden deraf er det jo saa, at selv om han erhverver sig en Ret paa Papiret, faar han ofte ingen Glæde deraf, fordi Arbejderen i Regelen ikke vil have Raad til at betale. I disse Forhold er der derfor særlig god Grund til at ønske en hurtigere og billigere Retsfølgning end den gamle, og derfor vilde jeg nødig se, at man tabte af Sigte, og jeg vilde overhovedet meget nødig have, at man kom bort fra at indføre Arbejdsretter. Holder man nu paa disse, tror jeg ogsaa, man i det hele og store gerne skal følge det Grundlag, som Forslaget bygger paa. Jeg tror, at Forslaget der har været inde paa det rette Spor ved at vise hen til, at man skal søge Bøggommere med specielle Kundskaber. For det første er jeg ikke i Tvivl om, at i de Tilfælde, her er Tale om, vil saadant Specialkjenndskab absolut kræves. Den ærede Justitsminister sagde ganske vist i Gaar, at Specialkjenndskab søger man ogsaa ved de nuværende Retter; men skal Princippet være Hurtighed, maa den findes inden for selve Retten. Jeg tror altsaa, at her er en af Grundene til at bevare Forslagets Form for Rettens Sammensætning. En anden er, at, som disse Retter ere sammensatte, maa de ganske naturlig faa en kvalificeret Tillid over for dem, som søge Retten. De udvælges af de samme Lag i Samfundet, det er maasse de samme Mænd, der stedes for Retten, som have været med til at vælge Meddommere ind i Retten; derfor have de en kvalificeret Tillid til denne, og er der noget, som en hurtig Retsfølgning i høj Grad maa ønske, saa